

Laiškai LIETUVIAMS

1950 m. rugsejo (September) mėn. Vol. 1, No. 8

LAIŠKAS IŠ ROMOS

Rašau Tau, mielas Broli, Sese, kuriam pasaulio krašte bebūtum. Rašau iš Romos, pilnas nepaprastai gražių įspūdžių, kuriuos paliko čia atvykusieji iš Anglijos ir Škotijos lietuviai maldininkai. Jų buvo nedaug ir kartu daug. Prieš dešimtimis ir šimtais tūkstančių nuolat į čia atvykstančių šiais Šventaisiais Metais užsieniečių 49 atrodo labai mažas skaičius, o iš kelių tūkstančių jau nuo seniau ar tik paskutiniu metu prisiglaudusių Anglijoj ir Škotijoj mūsų tautiečių, tai visai gražus būrelis. Esu tikras, kad, jeigu galėčiau savo blankiais žodžiais atkurti tą nepaprastą išgyvenimą, kurį turėjo ir turi į čia atvykusieji, tikrai iš antro pasaulio krašto ir Tu vyktum Romon, jeigu tik būtų bent koks galimumas. “Jeigu tie, kurie manė važiuoti, bet susilaikė, būtų žinoję, tikrai visi iki vieno būtų atvažiuavę” — tikrino kartkartėmis vis naujų įspūdžių bangos pagauti atsilankiusieji.

Prisiminė mūsų brangiosios Lietuvos šventovės su atlaidais ir procesijomis, kai pačią pirmą dieną po atvykimo buvo lankomos keturios bazilikos Jubiliejiniams atlaidams pelnyti. Su vietiniais lietuviais susidarė visas šimtas. Lyg tautos patrijarkas, J.E. vysk. P. Būčys su iškeltu juodu kryžium, lydimas kitų dviejų lietuvių vyskupų J.E. V. Brizgio ir J.E. V. Padolskio, nuo obelisko vedė procesiją pro šventąsias duris į šv. Petro baziliką. Pora iš atvykusiųjų maldininkų jau per 60-ties metų tikrų lietuviškų mamyčių (viena net 84 metų) visai eisenai pridavė tipingai lietu-

višką veidą ir padvelkė žaliu lietuviškos kaimo.

Kai, susirikiavus Švč. Sakramento koplyčioje, J.E. vysk. V. Brizgiui pradendant šv. Mišias, suskambėjo “Pulkim ant kelių”, kažkoks nenusakomas jausmas užliejo širdį, iš akių veržėsi ašara. Ir, gal būt, niekad taip jautriai neaidėjo “Petro Laivas plauks kaip plaukės”, kaip tada, kai po šv. Mišių, visa procesija užtraukė šį popiežiaus himną, apsupusi šv. Petro altorių. Atrodė, lyg visa lietuvių tauta būtų reikusi savo besąlyginį ištikimumą Kristaus Vietininkui ir savo nepalaužiamą tikėjimą tiesos pergale.

Aplankius šv. Povilo ir šv. Jono bazilikas, iš paskutiniosios procesija nusitęsė į ketvirtąją — Marijos Snieginės, vad. Maria Maggiore, baziliką. Lankymas baigėsi vienoje puošnioje jos koplyčioje prie stebuklingo Švč. Marijos paveikslo gegužinėmis pamaldomis. Savo žodyje J. E. vysk. Būčys tikrino giliai tikinčiai Dievą ir mylinčiai Mariją lietuvių tautai Dievo Apvaizdos ir Marijos globą ir pergalę, o kai pasigirdo Lauretaniškosios Litanijos garsai su baigiamąja “Sveika Marija, Motina Dievo”, visi lyg persikėlė į Šiluvą, Pažaislį, Aušros Vartus... į kurią nors Lietuvos parapijos šventovę ar lauko koplytelę ir tartum įsijungė į visos Lietuvos maldą Marijai.

Keturis kartus visi maldininkai kartojo vis iš naujo Šv. Tėvo Pijaus XII Šventųjų Metų maldos žodžius: “Tebūna Šventieji Metai visiems apsiplovimo ir šventėjimo,

vidinio gyvenimo ir atsilyginimo metai, metai didelio grįžimo ir didelio atleidimo. Duok savo tvirtybės dvasią tiems, kurie kenčia persekiojimus dėl tikėjimo... Duok, Viešpatie, taiką mūsų dienose... Suteik... tremtiniais ir belaisviams jų tėvynę...” Keturis kartus buvo girdimas kvietimas: “Melskimės už Šventąjį Tėvą Pijų XII... Melskimės už mūsų brolius kalėjimuose, ištrėmime bei stovyklose vargstančius, kad Viešpats Dievas, nuliūdusiųjų Ramintojas, juos į savąjį kraštą parvesti ir savo šeimoms gražinti teiktųsi”. (Taip meldžiasi ne tik lietuviai, bet ir šimtai tūkstančių kitų bazilikas lankančių maldininkų). Pakartotinai išsiveržęs iš visų krūtinių širdį veriaš “Pasigailėk mūsų! Pasigailėk mūsų, Viešpatie!” atrodo, skrodė dangų ir laimėjo jo nusišypsą visai mūsų kančiose paskendusiai tėvynei ir tautai. Neužmiršamos valandos!

Smarkiau plaka visų širdys, kai pro dešimt tūkstantines maldininkų minias viduriu šv. Petro bazilikos visi žygiuoja gretoje sau skirton vieton netoli Šv. Tėvo sosto, įruošto prie pat šv. Petro altoriaus (dėl gausumo maldininkų bendros audiencijos šiais metais vyksta šv. Petro bazilikoje, ne Vatikano rūmų salėse). Tuojau pasirodys Šv. Tėvas! Nekantraus laukimo valandėlės... Tik, štai, jis įnešamas pro šonines duris nešamoj kėdėj. Suskamba galingas “Viva il Papa!” Jį pagauna kartoti visokiomis, visokiausiomis kalbomis iš visur suplaukusios maldininkų minios. Visų pirmą kartą čia esančių akyse susijaudinimo ašaros. Mosuojamų virš galvų nosinių miškas sveikina vis artėjantį prie sosto Kristaus Vietininką.

Jis jau soste. Pasigirdus skardžiam Šv. Tėvo balsui, minia nutyla. Jis sveikina

šešiomis kalbomis iš viso pasaulio suvažiauvusius, atskirai paminėdamas kiekvieną maldininkų grupę. Paminėtieji atsako griausmingu “Tegyvuoja Popiežius!” Laukia ir mūsųškiai. Vos spėjus Šv. Tėvui paminėti Lietuvių maldininkų grupę, pasigirsta lietuviškas “Valio Papa!” Šv. Tėvas mojuoja mūsų pusėn ranka, linguoja galva.

Audiencija baigiasi. Visokiausių balsų, plojimų ir šauksmų jūra išlydi išnešamąjį, su visais atsisveikinantį Šv. Tėvą.

Rytojaus dieną vėl visi Šv. Petro bazilikoj: net dviejų šventųjų kanonizacija. Iškilmingumas nepalyginamai didesnis, kaip vakar. Šimtai daugiažvakių žirandelių skandina visą baziliką šviesų jūroj. Žemėje pavaizduotas dangus! “Dievulėliau, kunigėli, tur būt, ir danguj nebus gražiau!” — sušunka viena mūsųškių. Po tris valandas užsitiesusių Šventųjų paskelbimo apeigų su šv. Mišiomis Baltasis Senelis pakyla į nešamąjį sostą ir, nešamas visam iškilmingume, laimina bešaukiančius “Valio Papa!” ir bemojuojančius nosinėmis savo vaikus. Vienas mūsųškių, vyras inteligentas, laikydamas beišsiveržiančias ašaras, drebančiu iš susijaudinimo balsu kartuoja: “Tai vienintėlė vieta... Vienintėlė vieta beliko...” Aplinkui iš Afrikos, iš Egipto, iš Australijos, iš Indijos... juodieji, baltieji, raudonieji... visokių spalvų, visokių rasių, visokių kontinentų atstovai visi vienodu entuziazmu ir susijaudinimu reiškia savo jausmus laiminančiam minią ir vis tolstančiam Popiežiui. “Ovacijos ne pagal užsakymą. Tikrai vienintėlė vieta” — ištaria kitas mūsųškių, lyg atsakydamas pirmajam.

Reikia būti pačiam, norint pilnai suprasti šį išgyvenimą. Deja, tai teįmanoma labai mažai dalelytei laimingųjų.

LETTERS TO LITHUANIANS. Published monthly by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Yearly subscription one dollar. Single copy 10 cents.

Application for entry as second class matter is pending.

LAISKAI LIETUVIAMS leidžiami Tėvų Jėzuitų kas mėnesį. Redaguoja T. Juozas Vaišnys, S.J. Administratorius Petras Kleinotas, S.J. Redakcijos ir Administracijos adresas: 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois Telefonas: HEmlock 4-1677.

Metinės prenumeratos kaina 1 doleris. Atskiras numeris 10 centų.

Vinjetės VI. Vijeikio

Bet yra ir kitas būdas susitikti su Šv. Tėvu ir sueiti su juo į artimą ir gal ne kartą dar artimesnį ryšį — tai jautimas su Bažnyčia, sielojimasis visos Bažnyčios reikalais, kuriais Šv. Tėvas gyvena, tai malda ir dvasinės aukos už jį ir tomis intencijomis, kurias jis turi savo širdyje. Jos visos ypač trumpai ir vaizdžiai yra išreikštos paties Šv. Tėvo sukurtoje Šventųjų Metų maldoje, kurią ne kartą, be abejo, jau būsi kalbėjęs.

Bus graži proga ir Tau, Broli, Sese, įsijungti į bendrą Lietuvos Tautos maldą už

Šv. Tėvą. Šventųjų Metų Komitetas Lietuviams priimti Romoje yra metęs mintį visuose kraštuose čia ruošiant Šv. Tėvo dieną, čia kitais būdais, vadovaujant vietos kunigams, kviesti visus tautiečius skirti savo maldų ir aukų už Šv. Tėvą ir jo intencijomis. Baigiantis Šventiesiems Metams, šios visos maldos ir aukos, kaip dvasinės dovanos, suplauks į Romą, bus surašytos gražiam adresu ir visų viso pasaulio šiaupus geležinėse sienose esančių lietuvių vardu bus įteiktos Šventajam Tėvui. Tikiu, kad ten bus ir Tavoji dalis.

Kun. V. Balčiūnas.

ŠVENTIEJI METAI ROMOJE

Mūsų dienomis net ir spaudoje kartais tenka išgirsti balsų, kritikuojančių Šventųjų metų keliones Romon. Kiek pinigų toms kelionėms išleidžiama! Ar nebūtų geriau, jei už tuos pinigus sušelptume skurdan patekusį brolių? Gražūs pasiūlymai, bet ne vietoje. Brangiausi dalykai yra tie, kurie mus stiprina tikėjime ir pakelia dvasioje. Tai gali padaryti ir kelionė Romon, jei ji bus atliekama su tinkama intencija. Vargšai per mažai pajunta meilės ir pagalbos ne dėl šventkelionių Romon, bet dėl stokos gyvo tikėjimo ir religinio entuziazmo, iš kur paeina ir Dievo bei artimo meilės trūkumas. Užtat ir kelionės Romon gali bent netiesioginiai padėti reikalingiems pagalbos.

Dabar, Šventaisiais Metais, mūsų mintys daug dažniau, negu kitais laikais, krypsta į Romą, į visuotinės Bažnyčios centrą, kur yra sukrauti neįvertinami dvasiniai turtai. Ten ilsisi didieji mūsų šventieji, ten gyvena 263-čiasis Jėzaus Kristaus Vietininkas, Šv. Petro įpėdinis. Ten jis valdo, meldžiasi, kenčia ir nepailstamai aukojasi.

Kas turi progos šiais metais iš arčiau Romoje stebėti žmonių antplūdį, pamato, kad Roma tikrai yra visuotinės Bažnyčios centras. Kas buvo, pavyzdžiui, Velykų iškilmėse, išgyveno neužmirštamą vaizdą. Šv. Petro aikštė ir jona vedančioji plati Via della Conciliazione gatvė talpino apie 400 tūkstančių žmonių! Tarp jų buvo apie 100 tūkstančių iš svetur atkeliavusių. Kas juos girdėjo kalbant kuone visomis pasaulio kalbomis ir matė, kaip juos visus jungė tikėjimas ir Kristaus meilė, ištikimybė Bažnyčiai ir vyriausiajam jos Ganytojui, tas galėjo pergyventi nepaprastą vidurinį džiaugsmą ir suprasti, ką reiškia būti kataliku.

Metų pradžioje audiencijos dar būdavo palaiminimų salėje (aula benedictionum), kurioje telpa apie 5000 žmonių. Dabar jau nė šios milžiniškos salės nepakanka, ir audiencijos būna pačioje Šv. Petro bazilikoje. Į šias audiencijas dažnai susirenka 20 — 40 tūkstančių žmonių. Jų metu Popiežius yra įnešamas ant sosto (sedia gestatoria), visiems džiaugsmingai su ovacijomis jį sutinkant. Tai yra svar-

biausias Romos kelionių momentas. Visi džiaugiasi, galėdami matyti Kristaus Vietininką, gauti jo palaiminimą ne tik sau, bet ir artimiesiems bei namieje pasilikušioms ligoniams. Iš jo visos laikysenos trykstančiu tėvišku gerumu visi jį matantieji yra nepaprastai sužavėti. Didžiausią išpūdį daręs pats Šv. Tėvo asmuo: sudvasintas išblyškęs veidas su aiškiai pastebimais nuogaštavimo bruožais. Atrodo, lyg kokia nežemiška būtybė.

Kas iš arčiau pažįsta dabartinį Popiežių bei jo šiandieninį gyvenimą, neturi laiko stebėtis, bet su užuojauta išstarti: “Vargšas tas Šv. Tėvas!” Ar jūs galite įsivaizduoti, ką reiškia per dienų dienas būti apgultam šimtų tūkstančių interesantų?... Kasdien keliolika audiencijų — atskirų grupių, atskirų tautų... Jas priimti, pasveikinti, prabilti įvairiomis kalbomis. Kartais tik per vieną dieną tenka kalbėti visomis mokamomis kalbomis (itališkai, prancūziškai, vokiškai, angliškai, ispaniškai, portugališkai). O čia neužtenka vien tik tėviško žodžio. Kalbant reikia orientotis ir prisitaikyti prie atskirų tautų padėties arba pasakyti svarbias, visai Bažnyčiai kryptį nubrėžiančias kalbas. Pridėk dar nepaprastą atsakomybę ir kitų kasdinių valdymo darbų našta, ir gausi vaizdą kokiais “pyragais” Popiežius mintas... Negali atsistebėti, kaip jis tokia amžiuje (74 metų) gali tai pakelti.

Kaip visa tai Popiežių vargina ir kankina, galima nugirsti tik iš artimai supančių Šv. Sostą asmenų. Neperseniai Šv. Tėvas palaiminimų salėje turėjo laikyti Milano studentams Mišias. Prieš Mišias jis buvo taip nusilpęs, kad visą valandą gulėjo be sąmonės. Bet kai buvo atgaivintas, Mišias atlaikė paskirtu laiku. Vėlykų rytą jis buvo taip pavargęs, kad jau neįstengė, kaip buvo numatyta, būti per Šv. Petro aikštę soste perneštas, bet tik iš balkono suteikė Urbi et Orbi (miestui ir pasauliui) palaiminimą.

Šventkeleivių lankymasis Romoje pradedamas labai sklandžiai ir tvarkingai. Po

miestą ekskursijas vedžioja įvairių Popiežiaus kolegijų studentai. Beveik kiekviena tauta, neišskiriant nė lietuvių, čia turi savo kolegiją. Taigi, beveik kiekviena grupė turi galimybės išgirsti aiškinimus savo gimtąja kalba. Bet Roma yra tokia plati ir tiek daug čia yra ko pamatyti, kad lankytojams neužtektų net ne visos savaitės, kad galėtų pamatyti bent svarbiausius dalykus.

Lankytojų grupėms yra paskirtos jau iš anksto atskiros bažnyčios. Čia jie ir pamokslą išgirsta savo gimtąja kalba, nes kiekvienai grupei dažniausiai vadovauja patys tos šalies kardinolai arba vyskupai.

Daug žmonių, daug kalbų ir papročių, bet visų yra tas pats tikėjimas, ta pati viena Bažnyčia, vienas Ganytojas, kaip vienas yra Kristus.

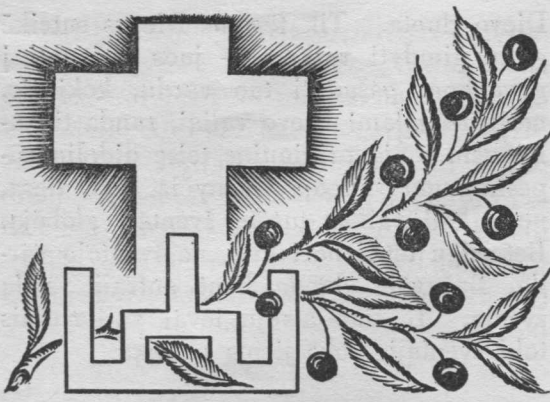
G.S.J.

ŠV. TĖVO DIENA

Šv. Tėvas nori, kad šie metai visiems būtų “apsiplovimo ir šventėjimo, vidinio gyvenimo ir atsilyginimo metai, metai didelio grįžimo ir didelio atleidimo”. Visi, kurie vyksta šiais metais į Romą, turi turėti ne kokį kitą, tik šį tikslą.

Bet ir tie, kurie negali nuvykti į Romą, turi dalyvauti Šv. Metų malonėse, turi ir jie bent dvasiniu būdu jungtis su tomis maldininkų miniomis ir drauge su Šv. Tėvu melsti Aukščiausiąjį, kad Jis “duotų ligoniams kantrumo ir sveikatos, jaunuoliams tikėjimo tvirtumo, mergaitėms skaistumo, tėvams šeimų židinio palaimos ir šventumo, motinoms jų auklėjamajame darbe sėkmingumo, kad našlaičiams suteiktų meilingą globą, tremtiniams ir belaisviams—jų tėvynę, visiems—savo malonę, kaip amžinosios Dangaus laimės paruošėją ir laidą”.

Šiam tikslui Amerikos Lietuvių Kunigų Vienybė skelbia spalių mėn. 1 dieną ypatingą *Šventojo Tėvo dieną*. Visose parapijose tą dieną bus organizuojamas maldų vėjus už Šv. Tėvą ir už jo intencijas, kurios yra drauge ir visų mūsų intencijos.

AR MŪSŲ VARDAI

PAGONIŠKI?

Mielas Juozai,

Tu rašei man į Vokietiją, kad lietuviški vardai čia, Amerikoje, vadinami pagoniškais. Nenorėjau tikėti Tavo žodžiais. Rodžiau tą laišką keletai kunigų, ir jie netikėjo. Ar gali kam ateiti į galvą toks priekaištas! Juk tūkstančiai geriausių mūsų jaunuolių ir vaikų turi šiuos vardus, ir nei vienas Lietuvos kunigas ar vyskupas nemanė, kad jie būtų priešingi krikščionybei. Tur būt, nugirdot neatsakingų žmonių kalbas ir parašėt, — taip mes visi nusprendėm.

Dabar, atvykęs Amerikon, gavau antrą Tavo laišką. Ir vėl rašai tuo pačiu reikalu. Sakai: “Čia kai kurie asmenys, ypač seserys mokyklose, smarkiai kovoja prieš lietuviškus vardus, juos vadina pagoniškais, katalikams netinkančiais. Algius ir Birutes vadina Jonukais ir Marytėmis, visai neklaudamos vaikų, ar jie turi pridėtą prie savo “pagoniško” vardo ir šį katalikiškąjį.”

Dabar tikiu Tavo žodžiais, nes ir pats girdėjau tokių priekaištų iš čia gimusių ir augusių lietuvių. Dar daugiau nusi-skundimų girdėjau iš tėvų, kurių vaikai, atvykę iš tremties, lanko lietuviškų parapijų mokyklas.

Tu žinai, Juozai, kad labai gerbiu seses. Iš to, ką pats rašai, negalima daryti išvados, kad visos seselės darytų šią klaidą. Pažįstu tokių seselių, kurios labai myli tremtinių vaikus ir jiems visokiais būdais stengiasi padėti. Jos gerbia ir brangina visus tuos papročius, kuriuos jie yra atsinešę iš Lietuvos. Iš tos Lietuvos, kuri yra ir tų lietuvių seselių Tėvynė. Jei-gu viena kita kartais kitaip elgiasi, tai jos nesąmoningai yra paveiktos kitų įtakų, kitų nuotaikų. Šitos nuotaikos yra nepalankios visoms lietuviškoms mūsų katalikybės formoms, atsineštomis iš Tėvynės. Čia gimusieji ir augusieji jau pasisavino vietines katalikybės formas. Daugumas jų nematė platesnio pasaulio ir negalėjo pastebėti vienos didelės tiesos, kad katalikybė kiekvienoje tautoje įgyja savus pavidalus, kuriuos Bažnyčia gerbia ir pripažįsta. Dabartinis Popiežius Pijus XII sako: “Susijimas su žeme ir jaugimas į pergyventas tradicijas yra nepakeičiamas sveikam ir subrendusiam žmogui. Ilgas Bažnyčios, kaip tautų auklėtojos, patyrimas tai patvirtina. Todėl ji stengiasi religinį gyvenimą susieti su tėvynės papročiais”.

Savo kalėdinėj kalboj (1945 m.) tas pats Popiežius pabrėžia: “Bažnyčia nesi-sieloja dėl papročių, įstatymų, institucijų skirtingumo, kuris reiškiasi atskirose tautose; ji visa tai saugoja ir prie jų prisitai-ko. Pagaliau net tai, kas atskirose tauto-se yra skirtinga, Bažnyčia nukreipia į vieną ir tą patį tikslą — išlaikyti taiką žemėje, kiek tai neprieštarauja vieno aukščiausiojo tikrojo Dievo garbinimui.”

Reikia labai apgailestauti, kad yra senųjų Amerikos lietuvių, kurie šito Popiežiaus balso (o jis yra senas Bažnyčios praktikos balsas) nepažįsta. Galvodami, kad jų pasisavinti katalikybės savumai jau yra viskas, ką Bažnyčia leidžia, parodo labai negilų Bažnyčios paskirties supratimą. Jie kovoja prieš lietuviškus religinius papročius, kurie per šimtmečius buvo suaugę su lietuvių katalikiškąja sąmone. Jie sa-

ko kovoją prieš mūsų pagoniškumą, o iš tikrųjų kovoja prieš pačią katalikybę. Jie turėtų panašiai kovoti prieš prancūzišką, vokišką, lenkišką katalikybę, nes ji taip pat skiriasi nuo amerikietiškos (arba, geriau sakant, airiškosios) katalikybės.

Nesusipratimas, kurį mes dabar patiriame iš vietinių lietuvių, nėra naujas. Kitados lenkai, laikydami vienintėliu katalikiškumo mąstu savo lenkiškąją katalikybę, mas lietuvius ilgai dar pravardžiavo pagonimis, nors mes ne kartą buvome krikščioniškesni už juos. Pagoniškumas buvo mums kaišiojamas, kaip pikčiausias ginklas, dažnai ne religiniais, bet politiniais tikslais. Net lietuviškoji kalba lenkams buvo pagoniška. Net kunigas, kurs savo žmonėms skelbė Dievo žodį lietuviškai, buvo pagonis. Kodėl? Dėl to, kad lenkai norėjo suniekinti visa, kas lietuvių tautą vedė į savitą jos gyvenimą. Nežinau, mielas Juozai, ar šitos lenkiškos atarūgos nesireiškia iš dalies ir vietiniuose mūsų lietuviuose. Prisklausę lenkų kalbų, senieji tėveliai gal nesąmoningai perdavė tą pagonybės baimę ir čia gimusiems savo vaikams. Lenkai visą laiką dėjosi mūsų krikštytojais ir daug kartų “perkrikštinėjo” ne tik mūsų vardus, bet ir pavardes. Argi neprimena Tavo minimas kai kurių asmenų elgesys anų lenkų elgesio?

Nevalia pažeisti tėvų teisės!

Vaikus krikštyti turi teisę kunigai, o juos perkrikštyti iš viso niekam nėra duota teisė. Jei kartą, tėvams parinkus vardą, kunigas juo pakrikštijo vaiką, niekas daugiau negali jo pakeisti ar iškreipti. Tėvų teisė į savo vaikus, o tuo pačiu ir teisė parinkti jiems vardus, yra pagrindinė. Joks pašalietis negali čia kištis, įsakyti ar priversti. Kitados Šv. Elzbietai giminės patarė krikštyti sūnų ne Jonu, bet Zachariju, nes pagal paprotį vaikas turįs gauti tėvo vardą. Tačiau giminės turėjo nusiileisti, nes tėvų valia buvo kitokia.

Tėvų teisė parinkti vardą savo vaikams yra labai sena. Ši teisė yra prigimtinė ir

Dievo duota. Tik tėvams Dievas suteikė galią gimdyti vaikus — juos pašaukti į gyvenimą, pašaukti tuo vardu, kokį jie, nesipriešindami Dievo valiai, randa tinkamiausiu. Šią prigimtinę teisę dideliu rūpestingumu saugoja Bažnyčia. Ji, tiesa, nori, kad vaikas turėtų šventąjį globėją. Bet jeigu tėvai nori kito, ne šventojo vardo, Bažnyčia duoda bent antrąjį vardą šventą. Ir šiuo atveju tėvai gali rinktis tokį šventąjį, koks jiems patinka.

Nevalia iškreipti

Bažnyčios minties!

Matai, mielas Juozai, kaip toli nueina žmonės, norėdami būti didesni krikščionys, negu pati Bažnyčia nori. Nėra tokios dogmos, kad krikščionis turėtų tik šventąjį vardą. Pirmaisiais amžiais juk visai nebuvo šventųjų vardų, o Senojo Testamento šventųjų vardų niekas nevertė vartoti. Nebuvo nei reikalo, nes kiekvienas vardas, kuris per krikštą pašventinamas, tampa šventas. Taip šventais vardais tapo net pagoniškų dievų vardai, kaip Dionyzas, Apolonas, Jovita arba pagoniški graikų, romėnų ir persų herojų vardai—Archilejus, Valentinus, Čelsus, Valerijonas, Saturninas, Kyras, Nemezijus. O kiek yra vardų, paimtų iš gamtos ir gyvulių pasaulio: Ursula — Meškutė, Leo—Liūtas, Silvester—Miškinis, Coelestinus—Danguolis. Arba kiek yra vardų, išreiškiančių kokią nors savybę: Ignatius—Ugninis, Petrus—Uola (paties Kristaus duotas vardas!), Faustinus—Kumštinis, Bonifacas—Geradaris, Victor—Nugalėtojas, Felix—Laimingasis. Ne vienas, šiuo vardu pakrikštytas, vėliau tapo šventasis. Kodėl šventaisiais negali kada nors būti paskelbti tokie vardai, kaip Birutė, Milda, Laima, Danutė, Algis, Vytautas, Rimantas, Kęstutis? Maironis, kurs buvo ne tik poetas, bet ir didelis moralinės teologijos žinovas, kartą dėl lietuviškų vardų teisingai išsitarė:

— Tai kas, kad Birutė ar Algis ne šventųjų vardai? Kada nors jie bus šventieji!

Iš tikro, mielas Juozai, šiandien, atrodo, nebe vienas kitas, bet šimtai tų lietuviškų vardų bus šventieji, nes šimtai ir tūkstančiai jų praliejo kankinių kraują už tikėjimą. Daug bus Dalyčių, ir Vaidilučių, ir Nijolių, kurios, Marijos Goretti pavyzdžiu, už skaistybės idealą mirė kankinėmis. Kaip tat skaudu girdėti priekaištus, kaip tik šiandien daromus, kad šie vardai pagoniški, mums netinkami!..

Iš viso yra keista, kad savi vardai galėtų pasidaryti pagoniški. Nei viena tauta nesibaido savo senųjų vardų ir neteko girdėti, kad kur nors tokie vardai būtų vadinami pagoniškais. Juk Boleslovas, Vladislovas, Vaclovas, Stanislovas, Herme-negildas, Henrikas kitados taip pat buvo pagoniški. Ne visi šiandien vartojami slavų ar germanų katalikų vardai turi savo šventuosius. Jie yra tautiški, krikštu pašventinti, ir daugiau nebėr pagoniški. Kaip galima krikštu pašventintus vardus vadinti pagoniškais? Ar lūpos, kurios šitaip niekina švenčiausios Trejybės vardu ištartą ir, šv. krikšto vandenį liejant, išpaustą naujagimio širdin vardą, nenusideda prieš Dievą? Turėtų susigėdyti vieną kartą tie, kurie nežino, ką kalba, o dar labiau tie, kurie nežino, ką daro, drausdami ar iškraidami šiuos vardus.

Nevalia žaloti vaiko sielos!

Jie užgauna ne tik krikštą, ne tik tėvus ir kunigus, kurie šiuos vardus parinko ar leido, bet skaudžiai paliečia ir vaiko sielą. Keletą, gal keliolika metų vaikas girdėjo iš motinos ir tėvo, iš kunigo ir mokytojo lūpų su didele meile tariant jo vardą. O dabar kažkas ima ir jam užgauliai pasako: tavo vardas nekrikščioniškas, pagoniškas!.. Ką turi išgyventi vaikas ir jo tėvai? Vaiko širdyje užmušama kažkas, kas jam yra ir buvo labai brangu, tas tėvų mylavimas, tas maloniausias jausmais šaukimas, šaukimas paklusti, juos mylėti ir gerbti. Juk viskas yra surišta su tuo vardu. Galima įsivaizduoti lūžį, kurį vaikas pajunta savo gyvenime. Jis nebėr tas, kas buvo iki šiol. Jis pasidaro nebe žmogus,

bet tarsi šunelis, kuriam naujas šeiminkas pakeičia vardą. Asmenys, kurie šito nepaiso, nusikalsta prieš vaiko sielą. Ką vaikas galės galvoti apie tą asmenį, kurs išplėšė iš jo sielos gražiausius ir švenčiausius atsiminimus? Taip jį iki šiol vadino ne tik tėvai, bet ir seneliai, ir giminės, ir mokytojai ir kunigai. O dabar vienu metu kažkas ima ir nubraukia visą šią praeitį ir suniekina visus, kurie tuo vardu jį maloniai vadino.

Mano Drauge, Tu matai, kad aš nerandu žodžio apibudinti šitam elgesiui. Daug ką galima atleisti—ir žmonių tamsumą, ir iškreiptą uolumą, bet mažutėlių papiktinimo atleisti negalima. Kaip kunigas gal neturėčiau taip kalbėti apie mano luomui artimus asmenis. Bet šiuo kartu vaiko siela man yra brangesnė. Suaugusieji, darydami neleistiną veiksmą, užsitarnauja būti barami. Yra blogiau tylėti ir leisti, kad mažutėliai būtų žalojami. Jei kunigai šiuo atveju tylės, jie patys bus apkaltinti prieš Dievą. Kunigai pritarė tėvams, laimino ir pašventė jų vaikų vardus, todėl jie turi juos ir ginti nuo tų, kurie iš per didelio uolumo prasilenkia su Bažnyčios leistina tvarka.

Nevalia nepaisyti civilinės tvarkos!

Ir civiliniai įstatymai draudžia kaitalioti vardus. Jokia valstybė neduoda privatiems asmenims teisės pakeisti savo ar kitų vardus. Kartą užrašytas gimimo dokumente vardas, pasilieka toks ir kituose dokumentuose. Jei kas nori keisti, turi tai daryti įstatymo nurodyta tvarka. Yra neleistas savivaliavimas keisti Vytautą į Victor, Veto ar Vito; Kęstutį į Kasty; Birutę į Ruth.

Amerikiečiai turi daug tokių vardų, kurie ne tik neturi nieko bendra su krikščionybė, bet neturi nė jokios prasmės, kaip pavyzdžiui, Cheryl, Darleen, Joyce, Lorraine. Yra ir tokių vardų, kurie yra padaryti iš pavardžių: Dean, Shirley, Beverley. Visi tokie vardai gali mums atrodyti

labai neįprasti, nieko bendra neturį su krikščioniškais vardais, bet mes nusilenkiam tų žmonių teisei ir Amerikos Bažnyčios vadovų išminčiai, kuri leidžia tokiais vardais savus tikinčiuosius krikštyti. Niekas neturi teisės jų kaitalioti.

Lietuviai daugelį kraštų perkeliavo, bet niekur nerado tokios neleistinos tvarkos, kad mokyklose jų vardus kaitaliotų. Bet ir čia, Amerikoje, ne visur taip yra. Neteko girdėti, kad taip elgtųsi mokytojai viešose mokyklose (Public School). To nedaro nei kitatautės katalikės seserys. Mūsų vardai jiems neįprasti, sunkiai ištariaimi, bet jie vis tiek juos gerbia ir užrašo taip, kaip yra parašyta metrikuose ar kituose dokumentuose. Teko girdėti, kad ne vienoj vietoj mokytojai užrašė lietuviukų vardus lentoje ir liepė visai klasei keletą kartų tiksliai pakartoti, kad žinotų, kaip juos reikia ištarti.

Šių faktų akyvaizdoj dar labiau turi erzintis tremtiniai tėvai dėl kai kurių lietuvių priešingo elgesio. Tie asmenys turėtų pagalvoti, kad tokiu savo elgesiu kartais gali atstumti tėvus nuo Bažnyčios ir nuo tikėjimo.

Mielas Juozai, norėjau į Tavo laišką šaltai atsakyti, bet matau, kad pasidariau nešaltas. Juk jaudina tokie dalykai! Manęs asmeniškai neliestų, nes turiu šventojo vardą, bet tai liečia daugelį tėvų ir vaikų. Liečia blogai suprastą Bažnyčios valią, liečia ir teisingą tvarką. Juk jei tėvai pasiskųstų teismui už tokį savivaliavimą, tie asmenys nukentėtų. Tėvai šito, be abejo, nedarys, jie nenori prieš savo tautiečius skųstis, bet kaip tik dėl to negalima tų dalykų nutylėti. Žinau, kad šiais žodžiais užsitrauksiu kai kurių asmenų nemalonę, bet dėl teisingo dalyko kentėti nebijau.

Kunigas Stasys

LAIŠKAS IŠ PIETŲ AMERIKOS

Šeštame “Tėvų Kelio” numeryje yra du dėmesio verti rašiniai. Tai Kan. F. Kapočiaus laiškas Venezuelos lietuvių kapelionui ir “Revoliucijonierius Klebonas”.

Pirmajame rašoma: “Kaip yra su mūsų lietuviais? Ar jie visi tiki? Ar jie visi tikri krikščionys? Juk pas mus ateina tiek įvairių gandų, kad, girdi, ten Pietų Amerikoje lietuviai subedievėje, nebeina į bažnyčią, nebesimeldžia ir t.t. Aš netikiu, kad lietuvis gali būti bedievis!... Aš nei vieno neradau bedievio! Jie visi tiki Dievą ir visi Dievo trokšta ir, galiu sakyti, net Dievą myli. Tik pas juos kartais tikėjimas yra labai paslėptas širdyje. Kaip žarija pelesuose. Reikia tik šilto, malonaus vėjelio, kurio lietuvis nebijotų ir tuojau tie pelenai nudulka ir pasirodo gražus lietuvių tikėjimas. Visa bėda, kad lietuviui dažnai trūksta tokio jaukaus, širdį glostančio, vėjelio. Kaip siūbtels ant lietuvių ištisa audra su perkūnais, tai, žinoma, nušluoja ir

pelenus ir pačias žarijas! Va, ir sakoma tada, kad, štai žiūrėkite, yra lietuvių bedievių.

Kaune būdamas, turėjau vieną labai artimą savo draugą, profesorių-chirurgą K., kuris neidavo į bažnyčią. Bet tai buvo tiesiog šventas žmogus. Kiek jis gero yra vargšams padaręs, kiek jis yra žmonėms padėjęs, sunku nupasakoti. Jis, žmonėms gera bedarydamas, persikamavo ir staiga mirė. Aš jį lydėjau į kapus ir sakiau pamokslą. Susirinko minios žmonių; tarp jų daugybė vargšų, darbininkų. Kapai virto tikra “ašarų pakalne.” Ir pats negalėjau išverti neapsiverkęs. Jo dukros giliai tikinčios... Žinau gerai, kad ir jis pats buvo giliai tikintis... Daug panašių pavyzdžių galėčiau pirašyti. Vieną tik galiu pasakyti, kad lietuvių bedievio aš nesu suradęs. Todėl drąsiai galiu sakyti, kad lietuviai yra gilaus tikėjimo žmonės.”

Revoliucijonierius klebonas

Antrame "Tėvų Kelio" straipsnyje randame šių svarbių minčių: "Kažin ar yra kitas katalikų kraštas, taip nutolęs nuo katalikybės, kaip Prancūzija. Vadinamas šviečiamasis amžius išvedė jos šviesuomenę iš bažnyčios. Paskui ją patraukė ir liaudis. Šviesieji Prancūzijos kunigai suka galvas, kaip prieiti prie tos atšalusios liaudies, kaip grąžinti į bažnyčią tą, kurią prarado jų primatakų nerūpestingumas.

Kunigas Remillieux, 1919 metais paskirtas St. Alban parapijos klebonu, ėmė laužyti sustingusias bažnytinio gyvenimo formas savo parapijoje ir keisti jas šių laikų žmogui tinkamesnėmis. Apie šį "revoliucijonierių" kunigą Tėvų Jėzuitų Vokietijoje leidžiamas žurnalas "Stimmen der Zeit" labai šiltai atsiliepia. Pagal juos, klebonas R., įvesdamas naujoves, išėjo iš dviejų pagrindinių dėsnių: 1) bažnyčios lankytojams turi būti viskas išaiškinama ir įprasminama, atskleidžiama tiesa; 2) iš bažnyčios lankytojų reikia sudaryti aktyvią maldos šeimą, bendruomenę.

Todėl jo pamokslai buvo liturgijos ir šv. Rašto aiškinimas. Sakramentai turėjo būti teikiami tik įsamoninus jų prasmę. Daug dėmesio klebonas R. kreipė į Krikšto sakramentą. Iš zokristijos iškėlė tas apeigas į bažnyčią, dalyvaujant visai parapijai. Prieš krikštą jis gerai išaiškina krikšto tėvams jų pareigas. Bažnytinės jungtuvės be tikėjimo ir be malonės, vien dėl tradicijos ar įpročio, ar dėl to, kad tėvai kartais ar seneliai taip nori, kunigui R. yra tik komedija. Nuo tokių jungtuvių bažnyčiai teesanti tik žala. Sakramento išniekinimas, piktnaudojimas...

Baisus dalykas yra pinigas. Kai atvyko į St. Albaną naujasis klebonas, parapijiečiai buvo susilažinę, kad pirmiausia jis primins jiems pinigines pareigas parapijos išlaikymui. Nusivylė. Tas klebonas ne tik pirmame pamoksle apie tai neužsiminė, bet iš viso atsisakė įprasto bažnyčioje pinigų rinkimo būdo. Bažnyčios prieangyje jis pastatė skrynutę, kurion tikintieji kas mėnuo laisvai deda savo auką voke.

Kad tas klebonas galėjo šitais keliais vesti į katalikybę, daugiausia nusipelnė jo apaštališka dvasia. Tikintieji ir abejingieji matė ir jautė, kad jų klebonas tiki, tiki tuo, ką jis skelbia. Visi matė, kad jis nieko daugiau nesiėmė, kaip vien tik artimui ir Dievui tarnauti."

Kaip gera būtų, jei atsirastų "apaštališkos dvasios" su kai kuriomis moderniškesnėmis formomis, kad pūstelėtų ir Pietų Amerikos lietuviams (ypač nutolusiems nuo bažnyčios) "*šiltas malonus vėjelis, kurio lietuviai nesibijotų*" ir grįžtų į bažnyčią!
K. Jurandė.

TIKĖJIMO SMUKIMAS ANGLIJOJE

Neseniai išleistoje knygoje "Bažnyčia ir Valstybė Anglijoje" Yoruko anglikonų arkivyskupas Dr. Garbett paduoda tiesiog gąsdinančią statistiką. Jis sako, kad oficialioj valstybės bažnyčioj "Church of England" prieš 1933 m. buvo apie šeši milijonai narių, o šiandien jai tepriklauso tik nepilni du milijonai dar tebepraktikuojančių. Vos tik pusė visų tėvų krikštija savo vaikus. Apie keturi penktadaliai Anglijos gyventojų nepriklauso jokiai religijai.

Anglikonų bažnyčią į tokią apverktiną padėtį įstūmęs jos vadų abejingas laikymasis tikėjimo ir dorovės dalykuose.

Noroms nenoroms čia ateina į galvą Kristaus pasakymas, kad "kiekviena šakelė, nupiauta nuo vynmedžio, nudžius".

Ir vienas vokiečių protestantų pastorius kartą skundėsi: "Katalikų bažnyčioj matai, kad žmonės meldžiasi, o pas mus, žiūrėk, išklausė pamokslo, pagiedojo ir tuoj visi skuba namo; nė vieno neatsiranda, kurs mokėtų bent penkias minutes susikaupti ir pasimelsti".

Galime džiaugtis, kad mes esame sujungti su tikroju vynmedžiu, bet turime ir susimąstyti... Jei mes nebūsime gaivinami to vynmedžio syvų — Kristaus įsteigtų sakramentų, jei mūsų bažnyčios nebus maldos namai, bet tik "biznio" įstaigos, mes nudžiūsime ir nukrisime.

NE TIK VAIKAI

Mielasis Kazy!

Ar Tau dar neįgriso tokie ilgi laišškai apie vaikus? Gal Tave, kaip dar nevedusi, tas klausimas ne labai tesvilina? Bet, žinai, Brolyt, jis yra beveik kertinis laimingo šeimos gyvenimo akmuo! Kiek jis opus ir kokio gyvo atgarsio rado vedusiųjų širdyse, liudija pluoštas laiškų mano stalčiuje.

Juk sakome: "Ne laikas lakinti šunis, kai vagys kieme". Panašiai ne laikas teirautis kunigų patarimo, išgyvenus moterystėje metų metus ir gerokai apgriovus ar net ir visai sunaikinus savo ir kitų laimę. Dabar apsisvarstyk ir nusistatyk, kaip laikysies moterystėje vaikučių klausimu.

Vienas man pastebėjo, kad laišškai sudarę jam išpūdzio, jog vaikai ir lyčių santykiai moterystėje esą vienintėlis ir svarbiausias veiksnys. Ne, aš negaliu taip manyti, nes Bažnyčia, kurios mintį stengiuosi Tau išdėstyti, taip nemano. Gyvenimo tikrovė sako: didelė daugybė žmonių, ypač vyrų, tiki, kad moterystė yra Dievo palaiminimas neribotiems lytiniais išgyvenimams. Ir pačioje meilėje jie mato tik lytinį elementą. Lytinis prisisotinimas daugeliui yra tapęs didysis gyvenimo tikslas, o moterystė virtusi priemone jam pasiekti.

Šitokia pažiūra yra perdėm klaidinga. Ji sunaikina žmoguje visas aukštesnes ir kilnesnes vertybes ir veda moterystę prie iširimo. Mat, dėl bet kurių priežasčių dingus lytiniam patraukimui, dingsta ir jų meilė. Jie nebeturi jokio tikslo bendram gyvenimui.

Kas daugiau?

Be abejo, pirmutinis moterystės tikslas yra vaikučiai. Bet jis nėra vienintėlis. Kitas, *antraeilis*, gal net lygiagretis ir vargiai mažesnės svarbos tikslas yra ir dvasi- nė, ir moralinė, ir medžiaginė pagalba viens kitam.

Tai ypač aišku moters atžvilgiu. Ji sukurta vyrui "padėjėja", papildytoja, atbaidėja. Nei vienas vyras, nei moteris viena neišvysto visų savo žmogiškųjų savybių. Abu juodu yra viens antram reikalingu. Reikalingu ne tik vaikams gimdyti! Kūrėjui nebūtų reikėję suteikti moteriai tiek daug ir tokių nuostabių ypatybių, kokiomis ją iš tiesų apdovanojo, jei būtų planavęs sutverti ją tik vaikų gimdytoją. Tam būtų pilnai pakakę gimdymo organų, kaip jų pakanka kitiems gyvūnams ir augalams.

Ilgus metus tyrinėję moters savumus, gydytojai ir psichologai randa joje didelį vaiko troškimą ir sykiu pastebi, gana silpną susidomėjimą lytiniais santykiais, kuris žymiai smarkiau pasireiškia vyruose. Moters meilė, žinovų liudijimu, yra dvasiškesnė už vyro. Ji labiau trokšta draugo, širdies, didvyrio, kuriuo galėtų žavėtis, kuriam galėtų pašvesti savo gyvenimą, prie kurio prisiglaudusi, galėtų jaustis saugi gyvenimo audrose.

Baisi tragedija ištinka ne vieną moterį, kai po vestuvių jos išsvajotasis didvyris pasirodo beesąs tik žiaurus savimyla, kurs joje nieko kito nemato ir neieško, kaip kūno. Dažnai moters dvasia palūžta visam gyvenimui ir ima stačiai nebekęsti savo vyro.

Tie reiškiniai yra aiškus įrodymas, kad lyčių santykiavimas ir vaikų gimdymas neišsemia viso moters tikslo, kad jos laimei būtinau reikia ko nors daugiau.

Panašiai ir normalus, doras vyras nepasitenkina vien žmonos kūnu. Jis turi idealų ir ilgisi asmens, kurs juos suprastų, jais žavėtusi ir juose dalyvautų. Jis nori tuos savo idealus įgyvendinti ir dažnai jaučiasi bejėgis. Jis eina, bėga, rungtiasi su gyvenimu, kovoja su kliūtimis ir priešais ir taip jis pavargsta, nusikamuoja, nusivilia,

pasijunta vienišas. Kokia laimė, jei jis turi tikrą žmoną, tikrą „padėjėją“! Prieš porą mėnesių aprašytasis karininkas Ollė Laprune prisipažino savo žmonai: „Koks neapsakomas džiaugsmas turėti tave savo žmona! Matai, man labai reikėjo žmonos, galinčios suprasti mano idealą iki pačių giliausių jo gelmių ir norinčios be rezervų jame dalyvauti. Ir tu, Alicija, ne tik jį supratai, tu jį ir pamilai ir gyveni juo drauge su manimi... Aš noriu darbuotis kartu su tavimi. Kai tu esi šalia manęs man daug sklandžiau eina darbas. Tu mane suramini, sutvirtini. Aš nesijaučiu slėgiamas to jausmo, kad man nepasisėks. Prie tavęs man atrodo viskas lengva“. Net ir karo frontan išvykdamas, Juozas nori bendradarbiauti su žmona: „Tu už mane melsies. Juk mudviem reikia bendradarbiauti, nes bendras darbas yra vaisingas... Ar tu sutinki pavesti Dievui kiekvieną kartą viską, kas tau teks kentėti, mano veikimui (kariuomenėje K. J.) apvaisinti? Ir aš tą pat darysiu. Ta neaprubėžiuojama, nenutraukiama ir visus tolius įveikianti vienybė — kokia ji gera! Kiekviena auka mudu suartins, stipriau sujungs ir padarys labiau „viena“ amžinai. Ta mintis mane nepaprastai kelia ir guodžia. Ak, kaip gera, kaip gera būti visiškai tavo, tave mylėti visa širdimi, visomis jėgomis ir suprasti, kad niekada, niekada tos meilės nebus per daug!“

“Visų pirma...”

Aišku, tose eilutėse nėra kalbos apie kūnų bendradarbiavimą nei apie lytinę meilę. Vyras džiaugiasi, radęs širdį, užuojautą, supratimą, pagalbą. Jis čia žavisi sielų, proto ir valios vienybe. Tos reikia siekti moterystėje pirmoje vietoje. Ją išlaikant, visa kita, ir lytinis gyvenimas, lengviau išsispręs. O be šito vyro ir moters dvasių sutapimo, moterystė bus tuščias kevalas, be branduolio ir ji negalės patenkinti giliausių jų prigimties troškimų.

Bet kaip tik tos dvasinės pusės labiausiai trūksta šių dienų moterystėms. Kuris vyras, kuri moteris nuoširdžiai stengiasi

pažinti, įsijausti į savo gyvenimo draugo visas dvasios savybes, polinkius, idealus, baimes ir viltis? Ar daug kam rūpi padėti viens kitam įveikti charakterio ydas, arba lavintis dorybėse? Pagaliau, imk kad ir patį svarbiausį kiekvieno žmogaus gyvenimo tikslą — Dievą. Ar daug vedusiųjų jaučia šventą pareigą padėti viens kitam geriau pažinti savo Viešpatį, į Jį įsimylėti ir Jam ištikimiau tarnauti? Kiek porų tai daro sąmoningai ir planingai? O jei nėra bendradarbiavimo tame pirmų pirmiausiame gyvenimo uždavinyje, ką bekalbėti apie bendradarbiavimą mažesnės reikšmės dalykuose!

Ir moterystei tinka Išganytojo žodis: „Ieškokite visų pirma Dievo karalystės ir Jo teisybės, o visa kita bus jums pridėta“. T.y., ieškokite visų pirma dvasinių gėrybių, stenkitės nuoširdžiai bendradarbiauti su Dievu, įgyvendinti Jo planus, o visa kita — sugyvenimas laimė, pasisekimas, ne tik duona ir drabužis, bus jums pridėta. Žmogaus gyvenimas yra panašus į visos mūsų gamtos gyvenimą. Vienos žemės ir visų jos turtų nepakanka nė mažiausiai žolelei užauginti, nė menkiausio gyvūnėlio gyvybei palaikyti. Būtinai reikia saulės. Žmonių gerovei, laimei taip pat neužtenka gyventi pagal gryną savo prigimtį. Būtinai reikia viršprigimtojo gyvenimo įtakos, reikia dieviškosios Saulės šviesos ir šilumos. Pilnam ir normaliam moterystės gyvenimui reikia, kad moteris vyrą ir vyras moterį keltų į dieviškojo gyvenimo plotmę, kurioje gyventi mes esame Apvaizdos šaukiami. Grynai gamtiniai žmogiškoje plotmėje, kad ir idealiausioje, gyvenanti pora, negyvena savo normalioje aplinkoje ir todėl negali būti pilnai laiminga.

Moterystę šitaip imant, atsiveria didžiausi bendrų ir be galo svarbių interesų plotai. Lytiniai santykiai tampa tik viena iš daugelio sudedamųjų turtingo gyvenimo dalių, kuriais jie naudojasi tiek, kiek jiems padeda įgyvendinti didžiuosius Kūrėjo planus. Sielų, charakterių, širdžių tobulinimas lieka ir tada aktualus, kai aistros yra seniai jau išblėsę ar kai dėl kurių

nors rimtų priežasčių tenka lytinius santykius sustabdyti. Aukavimasis viens kito iškėlimui į aukščiausias tobulybės viršūnes reikalingas iki pat grabo lentos. Ir kaip kiekvienas laužan įmestas rąstas didina ugnį, šviesą ir šilumą, taip ir kiekvienas vyro ir moters pasiaukojimas kito labui, iškėlimui, tobulinimui didina jų meilę ir laimę. Gyvenimo sunkenybės yra brangiausios progos pasireikšti tikrajai meilei, kuri ieško padėti, mylimajam nelaimėn patekus. Juo didesnė nelaimėn įpuola vyras, juo labiau rūpi moteriai padėti jam iš jos iškopti. Ir taip vyrai ir moters žygiuoja gyvenimo keliu ranka rankon, petys petin, viens kitą paremdami, paguosdami, vesdami, saugodami, į amžinosios laimės glėbį.

Belaukdamas savo sutuoktivių dienos, Mielasis Kazy, dažnai ir nuoširdžiai melškis, kad Dievas padėtų Tau rasti tikrai kilnią, didžiųjų dvasios polėkių mergaitę, kuriai nerūpėtų Tavo pinigai, bet kuri sielotųsi būti Tavo "padėjėja". Bet ir Tu pats lavinkis įžiūrėti mergaitėse ir moteryse dvasiškuosius turtus, gražiausias jų žmogiškąsias savybes, kurias turės Tavo gyvenimui didžios, didžios reikšmės. Ir Tu pats stenkis išvysti savyje pačias geriausias tikrojo vyriškumo ypatybes, kurias bus reikalingos Tavo būsimosios moters gyvenimo laimei.

Jau senokai man berašei. Būčiau dėkingas už vieną kitą žodį, ypač jei pabrėžtum, kokio atgarsio randa šios eilutės Tavo sieloje.

Kunigas Jonas

KALBA TĖVAS LOMBARDI!

Be abejo, jau būsi girdėjęs apie italų jėzuitą T. Lombardį, tą žymiausią šių dienų pamokslininką, kurio, lyg Šv. Dvasios įkvėptas, nuoširdus žodis sutraukia minias žmonių ne tik didžiausiose Italijos aikštėse, bet jis jau stipriai nuskambėjo ir didžiausiuose viso pasaulio miestuose.

Kas jį pažinojo pirmiau ir matė dabar, kaip jo paprastas žodis, lyg magnetas, traukia nesuskaitomas žmonių minias, turi, nulenkęs galvą, pasakyti: čia yra tikrai ypatingas Šv. Dvasios veikimas! Kas matė prieš kokią dešimtį metų T. Lombardį, tą jauną, kuklų, šiek tiek paliegusį nedrąsų jėzuitą, atrodo, negalėjo nė sapnuoti, kad neužilgo jis taps pasaulio garsenybe, kad jo drąsus žodis apskris visą žemės rutulį, kad jis užkariaus ir labiausiai atšalusiu žmonių širdis.

Pasibaigus pilnam žiaurumų ir neapykantos karui, jis pradėjo šaukti žmones į šventą kovą už tiesą ir meilę, į kovą prieš melą ir neapykantą. Suprasdamas, kad tie, kuriems būtų reikalingiausia išgirsti jo žodžius, nelanko bažnyčių ir neklauso pamokslų, nuėjo pats pas juos į kinų ir teatrų sales bei kitas pramogų vietas. Žmonės manė, kad jį publika nušvilps, neleis kalbėti, bet apsiriko. Tuojau tose salėse nebeužteko klausytojams vietos. Tada jis eina į miesto aikštes, pastato garsiakalbius, sujungia su salėmis ir kitomis aikštėmis ir kalba šimtatūkstantinėms minioms. Bet meilės ir teisingumo šaukliui buvo ir to per maža. Tada jis ima kalbėti per radiją, lanko įvairius Europos ir užjūrio kraštus, visur sutraukdamas minias žmonių.

Čia perspausdinsime keletą jo minčių, pasakytų šiais metais vokiečių jaunimui.

Kova už tiesą

Brangus Jaunime,

Šventajame kare už meilę ir tiesą, kur galvojama atstatyti naują pasaulio tvarką Kristaus dvasioje, ypatingai svarbi pareiga skiriama jaunajai kartai. Jaunimas yra amžinieji žmonijos ištekliai ir atsargos, neuilstą užsidedimu, pasiaukojimu bei heroizmu. Tai yra pati rytojaus žmonija... Visi, kurie telkia jėgas į šį šventąjį karą, ypatingai žiūri į jaunimą ir iš jo daug tiki-si.

Svarbiausias naujosios eros pažymys tu-ri būti tiesos ieškojimas ir jos gerbimas. Pirmiausia ji turi būti atstatyta mummyse pačiuose, o paskui galės įsiviešpatauti ir pilname melo pasaulyje. Jums jaunie-siems tenka ta didi garbė — atstatyti tie-sos aukurą. Jūs turite nušluoti nuo žemės paviršiaus veidmainiškumą ir klastą. Jūs turite išmokti pažintai tiesai nusilenkti ir nugalėti visas aistras, kliudančias tiesą pa-žinti ir ją priimti.

Senovėje riteriui įteikdavo kardą, kad jis gintų pavergtas bei persekiojamas mo-teris ir vaikus. Šiandien labiausiai perse-kiojama ir paniekinta yra tiesa. Ją ginti ir saugoti yra jūsų, modernieji riteriai, garbinga ir kilni pareiga. Platus ir nau-dingas laukas šiai jūsų jaunų dvasių kovai už tiesą yra labiausiai šiandien diskutuo-jamas klausimas — socialinė problema.

Jaunieji, jūs turite turėti drąsos pa-smerkti kraštutinius socialinio klausimo iš-rišimus, dėl kurių matėte savo tėvus žiau-riai vieni kitus žudančius. To pasmerki-mo reikalauja teisingumas. Taip, jūs tu-rite pasmerkti pilnos individualios laisvės, žiūrinčios vien tik savęs, šūkį, nes tai yra tikro egoizmo siekimas. Jeigu jūs matote kurį nors po kokia gražia priedanga to dar siekiantį, turite jį apkaltinti melu. Bet reikia pasmerkti ir nevaržomą kolektyviz-mą, kuris daugelio rankose tėra tikros ti-ranijos įrankis. Jeigu jūs girdite ką nors tai skelbiant, prisidengus teisingumo var-du, turite tam pasipriešinti visomis jėgo-mis.

Jūsų rankose turi plevėsuoti dvispalvė vėliava: *laisvės ir broliško bendradarbia-vimo!* Tik ši yra tiesos vėliava. Čia yra pripažįstama ir priimama tik tai, kas gera ir teisinga, o pasmerkiama klasta ir ap-gaulė, kurias pagimdo nesuvaldytos aist-ros.

Atsistoję po šia vėliava, jūs įsitikinsite, kad suradote žmonijos sutaikymo pradą. O juk tas sutaikymas turi jums labiausiai rūpėti. Jūsų uždavinys yra jį realizuoti ir vis labiau ir labiau ugdyti. Tai pasiek-site, tik didžiai gerbdami tiesą.

Tiesa savaime sujungia žmones. Ji yra tik viena, todėl visai negalimas dalykas, kad nebūtų vienybės tarp tų, kurių širdyse viešpatauja tiesa.

Todėl susitaisykite su tiesa, mano mie-li jaunieji draugai, pamilkite tiesą. Šioje tiesoje ir šiame susitaikyme su ja jūs rasi-te Dievą — gyvąją ir tikrąją tiesą. Tai yra svarbiausias uždavinys jums šiame šventame meilės ir tiesos kare už naują pa-saulį Kristaus dvasioje.

Mielas Jaunime, ar tu dar esi tikrai jau-nas? Ar tu dar moki susižavėti ir siekti to, kas yra aukšta ir kilnu? O gal tu, jaunas būdamas metais, jau pasenai savo dvasia? Gal tavęs jau niekas daugiau nežavi, gal tau niekas daugiau nerūpi, vien tik pini-gas ir egoistiškas aistrų patenkinimas? Ar tavo širdį dar pasiekia ir randa joje prita-rimo šie šaukią į meilę ir tiesą žodžiai, o gal jie tau nuskambės ir tuoj pranyks, kaip tolimes nepažįstamas aidas miške?...

Tautinė didybė glūdi mūsų tradicijose, papročiuose, išskirtiname elgsenos būde, mūsų doriniame pranašume. Visa tai ne-leidžia mums išskysti karo sukurtame tau-tų ir papročių mišinyje.

Palaikyk religines ir tautines lietuvių tradicijas savo šeimoje ir aplinkoje.

LT Kat. Akcijos Centras

ALKOHOLIS

Brangus Drauge,

Džiaugiuosi, kad Tu domiesi įvairiais moraliniais klausimais ir nori sužinoti, ar alkoholio vartojimas tikrai kenkia žmogaus sveikatai ir jo dorai. Šiame laiške pakalbėsime apie alkoholio fiziologiją, t. y., apie jo įtaką žmogaus sveikatai, o kitame pažvelgsime į alkoholio moralę, t. y., į jo kenksmingumą žmogaus sielos sveikatai.

Žodis alkohol yra arabiškos kilmės. Iš istorijos žinome, kad žmonija labai anksti išmoko dirbti svaiginančius gėrimus. Ir nenuostabu, nes alkoholio gaminimas yra ne kas kita, kaip rūgimo procesas, kurį visur galime užtikti. Rūgsta pienas, rūgsta vaisių sunka, rūgsta visa tai, kas savyje turi krakmolo: javai, bulvės ir kt. Šį rūgimo procesą labai anksti pastebėjo žmonės, ypač tuose kraštuose, kur auga vynuogės. Yra tik labai maža tautelių, kurios neužsiima alkoholio gamyba, nes neturi krakmolinių augalų ir minta tik mėsa, kaip pavyzdžiui, eskimai. Bet ir jie, jeigu tik susipažįsta su alkoholiu, jį tuoj pamėgsta. Alkoholis turi tą ypatybę, kad žmonės jį mėgsta, jo trokšte trokšta, bet kartu jo bijo ir laiko jį labai pavojingu. Sena legenda pasakoja, kad bediegiant pirmąjį vynuogyną, velnias pašlakstęs žemę bezdžionių, liūtų ir kiaulių krauju. Tokiu būdu tų gyvulių ypatybės perėjusios į vynuogių sunką. Užtat vieni žmonės pasigėrę elgiasi, kaip bezdžionės, kiti, kaip liūtai, tretai, kaip kiaulės.

Kokia yra alkoholio cheminė sudėtis? Jis yra anglies ir vandenilio junginys. Įvairiai jungiant cheminius elementus, gaunami įvairių rūšių alkoholiai: metilinis alkoholis (CH_3OH), etilinis alkoholis ($\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$) ir t.t. Yra labai daug alkoholio rūšių, bet tik etilinis alkoholis yra geriamas. Jei kas išgertų metilinio alkoholio, tuoj nepagydomai apaktų.

Pirmiausia žmonės pradėjo alkoholį gaminti iš vynuogių. Toks alkoholis nėra

labai stiprus, jis rūgsta iki pasiekia 14—16%. Tik toks alkoholis, t. y., grynas vynuogių vynas, galima vartoti Mišioms. Kita jau nuo seniai vartojama alkoholio rūšis, tai alus. Jis turi alkoholio nuo 3 iki 6%. Yra įdomus faktas, kad tie kraštai, kurie patys gamina vyną ar alų, neturi alkoholizmo problemos, pav., Italija ir Ispanija. Ten vynas yra paprastas dalykas, vartojamas beveik vietoj vandens. Kasdieniniai vynai nėra nei stiprūs nei brangūs, todėl jie neardo nei sveikatos nei kišenės. Stiprius senus vynus vartoja šios tautos labai retai. Alus yra dar lengvesnis gėrimas, negu vynas. Jei kas jį dažnai vartoja, greičiau nutunka. Be vyno ir alaus yra dar kitos alkoholio rūšys, vadinami destiliuoti alkoholiai (cognac, whiskey ir kt.). Jų stiprumas siekia iki 50%. Destiliuoti alkoholiai yra moderniškos kilmės. Whiskey prieš šimtą metų buvo visiškai kitokio skonio. Jo skonis pasikeitė pripuolamai. Amerikiečiai, neturėdami pakankamai statinių, pradėjo vartoti silkų ir žuvų statines. Whiskey, pabuvęs tose statinėse, kur pirmiau buvo laikomos silkės ir žuvis, tapdavo visai kitokio skonio. Tas skonis žmonėms patiko, todėl dabar jau tyčiomis taip daro. Ir prancūzai pastebėjo, kad statinėse, padarytos iš volkiečių ažuolo, duoda konjakui malonų aromatą. Priežastis suprantama, nes tas ažuolas turi daug tanino rūgštis.

Dabar pažiūrėkime, kiek alkoholis kenkia sveikatai. Alkoholis turi vieną ypatybę, kurios joks kitas skystis neturi: kai tik jis patenka į skilvį, tuoj eina per skilvio sienelės į kraują, o kraujas jį neša į kepenis. Jei mažai teisingai, tai kepenys alkoholį suskaido, bet jeigu jo bus daugiau, tai kepenys nesusėdės viso suskaidyti, ir didelė alkoholio dalis pateks į kraują. Alkoholis turi tą ypatybę, kad atakuoja centrinę nervų sistemą. Būtų įdomu žinoti, kokios ligos kyla nuo alkoholio vartojimo. Reikia atvirai pasakyti, kad kokios nors specifinės ligos, paeinančios nuo alkoholo

KŪNŲ DEGINIMAS

Didžiai Gerbiamas Redaktoriau,

Norėčiau žinoti, ar katalikams yra draudžiama deginti kūnus po mirties? Ką apie tai sako Šv. Raštas? Ar gali katalikai dalyvauti kūno deginimo ceremonijose? Kodėl Bažnyčia neleidžia žmogui išreikšti paskutinę valią, nurodančią kaip elgtis su jo kūnu po mirties?

B. B.

Gerbiamasis,

Žmogus gali išreikšti laisvą savo valią tik tada, jei ji nesipriešina Dievo ar Bažnyčios valiai. Bažnyčios valia yra aiškiai išreikšta jos įstatymuose (žiūr. Codex Iuris Canonici, can. 1203), kur yra draudžiama, be svarbios priežasties, deginti po mirties žmonių kūnus.

lio, nėra. Alkoholis tik tarpininkauja lengviau plėstis kitoms ligoms. Jis iškreipia visą žmogaus maitinimosi sistemą. Destiliuotas alkoholis neturi nei vitaminų nei mineralinių druskų, todėl jis nėra maitinimosi priemonė. Jį vartojant, pasireiškia polyneuropathia: apetito nustojimas, nuovargis, nemiga, rankų drebėjimas. Nuo jo vartojimo dažnai susergera ir kepenys (cirrhosis). Yra dar daug ir kitokių ligų, kurios labai tarpsta, vartojant alkoholį, bet apie jas kalbėti jau būtų per daug mediciniška. Dažniausiai nuo alkoholio prasideda pilvo slogos, jis sumažina kūno atsparumą ir užkrečiamosioms ligoms.

Taigi, kam yra brangi jo kūno sveikata, kas nori turėti alkoholio nepagraužtas savo jėgas, kad galėtų jas geriau sunaudoti mokslui, savo tautai, savo šeimai ir Dievui, tevengia, kaip galima labiau, alkoholinių gėrimų.

J. Venckus, S.J.

Kokia yra to uždraudimo priežastis? Garsūs moralistai Lehmkuhl (II, n. 1174) ir Vermeersch (Period. XVIII, p. 62) sako, kad krikščionio kūnui, kurs yra Šv. Dvasios buveinė ir šv. sakramentais, ypač Šv. Eucharistija, tiek kartų pašventintas, didesnė pagarba parodoma, jei jam yra leidžiama pavirsti į dulkes, veikiant natūralioms gamtos jėgoms, negu kad jis būtų žiauriai sudeginamas. Žinoma, daugeliui gali atrodyti, kad didesnė pagarba parodoma kūnui sudeginant, negu leidžiant jam supūti. Bet tai yra skonio dalykas ir, kaip sakoma, de gustibus non est disputandum.

Antrą priežastį galime išvesti iš Šv. Rašto, kur žmogaus laidojimas yra prilyginamas grūdo sėjimui į žemę. Kaip iš pasėto grūdo išauga augalas, taip ir palaidotas kūnas kartą kelsis. “Iš tikrųjų, iš tikrųjų, sakau jums, jei kviečių grūdas nekris į žemę ir nebus apmiręs, jis pasilieka vienas, o jeigu jis bus apmiręs, jis neša daug vaisiaus” (Jono 12, 24). Panašiai sako ir Šv. Povilas, kalbėdamas apie mirusiųjų prisikėlimą: “Sėjamas gendžas kūnas, kelsis negendžas; sėjamas negarbėje, kelsis garbėje; sėjamas silpnybėje, kelsis galybėje; sėjamas gyvūninis kūnas, kelsis dvasinis kūnas” (1 Kor. 15, 42).

Vadinas, kūnų laidojimas mums simboliškai pavaizduoja mirusiųjų prisikėlimą. Žinoma, tai yra tik simboliškas pavaizdavimas. Kelsis visų žmonių kūnai, nesvarbu, ar jie būtų palaidoti, ar sudeginti ar žvėrių suėsti. Taigi, ir šita priežastis nėra pagrindinė. Tai tik padeda paprasto žmogaus vaizduotei. Bet jeigu kas mums padeda, dėl ko neturėtume tuo pasinaudoti? Dėl ko turėtume to be jokios svarbios priežasties atsisakyti?

Bet pagrindinės šio uždraudimo priežasties reikia ieškoti kitur. Paprotys kūnus laidoti, o ne deginti, Katalikų Bažnyčioje yra nuo pat jos pradžios. Tai nėra kokia nors dogma, bet yra paprotys, tradicija. Bažnyčios priešai, norėdami ją sunaikinti, kovoja ne tik prieš dogmas, bet ir prieš papročius bei tradicijas. Tik dėl šios priežasties jie, ypač masonai, skleidžia kūnų deginimo paprotį, priešingą katalikų papročiu. Argi Bažnyčia tik dėl to turėtų atsisakyti savo tradicijų ir nusilenkti masonams? Bažnyčia nėra šiame klausime akelai užsispyrus. Jei yra rimtas reikalas, ji, visai neabejodama, padaro išimtį. Gali Bažnyčia leisti deginti mirusiųjų kūnus, siaučiant pavojingoms epidemijoms, ji nedraudžia nei piaustyti lavonų anatomijos laboratorijose moksliniam tikslams.

Taigi, Bažnyčia, kovodama prieš kūnų deginimą, nekovoja prieš pažangą ir kultūrą, bet kovoja tik prieš aršiausius ir gudriausius savo priešus, kurie, prisidengdami kultūros ir pažangos nešėjų vardu, nori sugriauti Bažnyčios tradicijas ir jos dogmas. Ir bažnytinė mirusiųjų liturgija yra pritaikyta laidojimui o ne deginimui. Jeigu ji atsisakytų laidojimo, turėtų pakeisti ir savo liturgiją. Žinoma, jei būtų rimtas reikalas, ji tai galėtų padaryti, bet čia jokio reikalo nėra.

Iš praktikos matome, kad testamente užrašo po mirties sudeginti savo kūną tik tie asmenys, kurie visą savo gyvenimą nepraktikavo religijos ir kovojo prieš Bažnyčią. Tokį testamentą Bažnyčia laiko neturinčiu galios ir neleidžia katalikams jį vykdyti.

Ar gali katalikai dalyvauti kūno deginimo ceremonijose? Paprastai ne. Tačiau kartais grynai materiališkas dalyvavimas (formaliai nepritariant tam veiksmui) gali būti leidžiamas, ypač jei tas deginamasis yra giminė ar geras draugas. Tačiau dar kartą pastebime, kad tokiose aplinkybėse, kaip galima, reikia stengtis išvengti kokių nors būdu parodyti, kad pritari tam papročiu. Dalyvavimas turi būti pasyvus.

Ar galima išpažinti nuodėmes savo gimtąja kalba dvasiškiui, kuris jos nesupranta?

B. B.

Nuodėmes reikia sakyti taip, kad kunigas suprastų. Jau "L.L." kartą minėjome, kad išpažintis yra lyg teismas, kur kunigas yra Dievo vietininkas — teisėjas, o atliekamas išpažintį žmogus — teisiamasis. Kad teisėjas galėtų teisingai nuteisti ir uždėti teisingą atgailą, jis būtinai turi pažinti kaltinamojo kalbę.

Jeigu kurioje vietoje visiškai nebūtų kunigo, kurs suprastų Tamstos gimtąją kalbą, o Tamsta negalėtų kita kalba atlikti išpažinties, tada būtų galima rasti kokią nors išeitį. Yra tokių lapelių, kuriuose būna atspausdintos įvairios nuodėmės įvairiomis kalbomis viena šalia kitos, panašiai, kaip žodyne. Su tokiu lapeliu galima nueiti pas kunigą ir pirštu parodyti tas nuodėmes, kurias esi padaręs, nurodant ir jų skaičių, jei nuodėmės būtų sunkios (jei yra tik lengvos nuodėmės, skaičiaus ne būtinai reikia). Tokių lapelių gale paprastai yra surašytos ir įvairios atgailos tomis pačiomis kalbomis. Po išpažinties kunigas Tamstai taip pat parodys atgailą, kurią turi atlikti, duos išrišimą, ir išpažintis bus baigta. Niekur negalint gauti tokių spausdintų lapelių, galima prašyti kokį nors draugą, kurs moka Tamstos ir to kunigo gimtąsias kalbas, kad jis tokį lapelį padarytų, surašydamas abiem kalbom viena šalia kitos įvairias nuodėmes.

Visiems mūsų gerbiamesiems klausėjams pranešame, kad Redakcija visuomet atsako laikraštyje į rimtus ir visiems įdomius bei naudingus klausimus. Kartais pasitaiko tokių klausimų, kurie yra įdomūs tik pačiam klausėjui arba kurių dėl kitų priežasčių negalima dėti į laikraštį. Į tokius klausimus atsakysime privačiai, jei klausėjas duos savo adresą.

Nenusiminkite, jei kartais reikia ilgiau laukti atsakymo. Pirma atsakome tiems, kurie yra anksčiau atsiuntę klausimus.

Nemanykite, kad savo klausimais mus trukdote, priešingai — mums daug padedate, nes matydami kokios problemos daugiau mūsų skaitytojus domina, galime laikraščio turinį daugiau pritaikyti jų pageidavimams.

REDAKCIJA